

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ INFÖRANDET AV EN FAMILJEVECKA PÅBÖRJAS (DS 2020:24)

Sammanfattande synpunkter och avgränsning

Jämställdhetsmyndigheten har anmodats att yttra sig över ovanstående betänkande. Jämställdhetsmyndighetens yttrande är avgränsat till i huvudsak de frågor som rör myndighetens verksamhetsområde.

Jämställdhetsmyndigheten lämnar följande synpunkter.

Övergripande bedömning

I skrivelsen lämnas ett huvudförslag och två alternativa förslag. I syfte att nå reformens huvudsakliga effekt, att förenkla livspusslet för förvärvsarbetande föräldrar och därmed bidra till en jämnare fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, anser Jämställdhetsmyndigheten att huvudförslaget är mer ändamålsenligt än alternativ 7.1 samt att alternativ 7.1 är mer fördelaktigt än 7.2.

5.1 En ny föräldrapenningsförmån ska införas

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget eftersom förmånen bör underlätta vardagen för föräldrar vilket torde få viss effekt på den ekonomiska jämställdheten samt det obetalda hem- och omsorgsarbetet, framförallt hos grupper med icke flexibla arbetstider. Reformen borde också gynna ensamstående föräldrar som får en ökad möjlighet att spendera tid med sina barn utan alltför stora ekonomiska konsekvenser.

5.2 Grundläggande förutsättningar för rätt till familjedagpenning

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker delvis förslagen men avstyrker begränsningen av personkretsen samt införandet av reformen från barnets fyraårsdag. Myndigheten menar att lov, terminsuppehåll, studiedag för personalen eller motsvarande situationer inklusive utvecklingssamtal är situationer då konflikten mellan förvärvsarbete och familjeliv uppstår. I dessa situationer skulle familjedagpenning underlätta för föräldrarna, vilket torde ha positiva effekter på den ekonomiska jämställdheten samt bidra till en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbete.

Vidare menar myndigheten att begränsningen av personkretsen där personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder exkluderas har en negativ påverkan på den föreslagna reformens jämställdhetseffekter. Fler män än kvinnor är arbetslösa och andelen män är högre i arbetsmarknadspolitiska program (Jämställdhetsmyndigheten 2020:5). Ur ett barnperspektiv innebär förslaget en begränsning av vissa barnens rätt till närvarande föräldrar. Att skilja föräldrar, som på heltid deltar i arbetsmarknadspolitiska program, från arbetande föräldrar bidrar till en ökad ojämlikhet. För en mer jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete och för att ge föräldrar mer tid med sina barn bör även arbetssökande inkluderas i reformen.

Jämställdhetsmyndigheten menar att det bör övervägas om reformen ska tillämpas redan från barnets tvåårsdag. Ensamstående vårdnadshavare och familjer med lägre inkomst nyttjar i större utsträckning föräldrapenning tidigare under barnets levnad, vilket också skrivelsen påpekar. Efter barnets tvåårsdag minskar också uttaget drastiskt. Myndigheten inser att en utvidgning av tiden med familjedagpenning påverkar kostnaderna för reformen, men ur ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv finns starka skäl för en sådan förändring. Att ge familjedagpenning från två år skulle stärka möjligheten för ensamstående och par med låga inkomster att hantera vardagen och kunna vara närvarande föräldrar.

5.4 Förmånstid

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget. En årlig tilldelning av dagarna borde bidra till ett mer jämt uttag, då dagarna inte kan sparas och därefter tas ut i en mer sammanhängande period. Förslaget torde därför få viss effekt på den ekonomiska jämställdheten och fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbete.

Vidare menar myndigheten att det är rimligt, utifrån föräldrarnas möjlighet att vara närvarande under barnets uppväxt, att ensamstående vårdnadshavare tilldelas sex dagar med familjedagspenning.

5.6 Avstående, samtida uttag samt sammanfallande rätt till ersättning

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget att en förälder med ensam vårdnad delvis ska kunna avstå rätten att få familjedagspenning till förmån för en annan person i barnets närhet. Då personer med ensam vårdnad kan ha en partner som ingår i familjekonstellationen bidrar förslaget till att underlätta familjens fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Myndigheten delar i övrigt skrivelsens mening att en vårdnadshavares rätt till familjedagspenning inte bör kunna avstås till förmån för en annan av barnets föräldrar.

5.9 Administration

Det är myndighetens mening att informationsinsatser är nödvändiga för implementering av reformen och för att skapa förutsättningar för ett jämställt föräldraskap. Jämställdhetsmyndigheten delar skrivelsen bedömning att Försäkringskassan bör informera föräldrar som berörs av förmånen om möjligheten att ansöka om ersättning samt verka för ett jämställt föräldraskap.

5.14 Uppföljning av reformen

Jämställdhetsmyndigheten delar skrivelsens bedömning av att reformen bör följas upp. Vid denna uppföljning bör jämstälhetseffekterna vara centrala att analysera.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lena Ag efter föredragning av Johan Kaluza. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Peter Vikström samt strategisk rådgivare Maria Skalin Alströmer och verksjurist Anna Tingbäck deltagit.

För Jämställdhetsmyndigheten

.....
Lena Ag, generaldirektör

.....
Johan Kaluza, senior utredare